

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 410822 evrak numaralı "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gana Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 09/01/2019

Binali YILDIRIM
İzmir Milletvekili
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji	
Esas Komisyon	Dışişleri	
Tarih :	14 Ocak 2019	Esas No: 2/1533

1475

1475

TBMM
GELEN EVRAK
09 Ocak 2019
No: 412884
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE GANA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE
KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 1 Mart 2016 tarihinde Akra'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gana Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI

Sayı : 68244839-599-1435
Konu : Anlaşma

4 Ocak 2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1 Mart 2016 tarihinde Akra'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gana Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"yı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Cumhurbaşkanı

Ek:

- 1- Anlaşma (Türkçe, İngilizce)
- 2- Genel Gerekçe

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
04 Ocak 2019
Numara:

TBMM GELEN EVRAK
04 Ocak 2019
No: 410822
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının ana amacı; beraberinde yalnızca sermaye değil, aynı zamanda teknoloji, yönetim becerisi, uluslararası pazarlara giriş imkânını da getiren doğrudan yabancı sermaye yatırımlarını taraf ülkeler arasında teşvik etmek ve ilgili ülkenin hukuki düzeni içinde bu yatırımların korunmasını sağlamaktır.

Ülkemiz müteşebbis ve sermayesinin dış ülkelere açılması, aynı zamanda yabancı yatırım ve ileri teknolojinin ülkemize gelmesi yolu ile ekonomimizin küreselleşen dünya ekonomisi içinde etkin bir şekilde yer alması, genel ekonomik politikamızın ana hedefleri arasındadır. Bu çerçevede, ülkemizde yapılan doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının korunması ve daha fazla yabancı sermaye gelişinin özendirilebilmesi için, yatırım ve ticaret ilişkilerimizin yoğun olduğu veya bu ilişkilerin gelişmesine yönelik potansiyele sahip olduğu düşünülen ülkelerle Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının imzalanmasına 1962 yılında başlanmıştır. Ülkemizin sermaye ihraç eder hale gelmesi ile bu süreç hızlandırılmıştır.

Bu itibarla 1 Mart 2016 tarihinde Akra'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gana Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın temel esasları aşağıda özetlenmiştir:

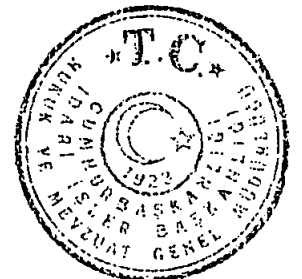
1. Anlaşmaya taraf ülke sınırları içinde gerçekleştirilen yabancı sermayeli yatırımların ve ilgili faaliyetlerin tabi olacağı muameleyi belirleyerek ekonomik işbirliği için uygun şartları oluşturmak.

2. Türkiye ve Gana'da yabancı yatırımların kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olduğu haklara açıklık getirmek.

3. Her iki ülkede, özel teşebbüsle ev sahibi devlet arasında yatırımlarla ilgili çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmek.

4. Her iki ülkenin yatırımcılarının elde ettiği kârların ve diğer gelirlerin gecikme olmaksızın transfer edilmesini güvence altına almak.

Daha istikrarlı bir yatırım ortamının teminini öngören söz konusu Anlaşma ile iki ülke arasındaki sermaye akışında artış gerçekleşmesi beklenmektedir. Anlaşma, yatırımcılara ekonomik ve yasal güvence verirken, taraf ülkelere herhangi yeni bir yük getirmemektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
GANA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
YATIRIMLARIN
KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN
ANLAŞMA

Bundan sonra "Akit Taraflar" olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Gana Cumhuriyeti Hükümeti:

Bir Akit Tarafın yatırımcılarının, diğer Akit Tarafın ülkesinde daha fazla yatırım yapması için uygun koşulların yaratılması arzusu ile;

Yatırımların işbu Anlaşma çerçevesinde teşviki ve korunmasının iş girişimlerini teşvik edeceğini ve Akit Tarafların ülkesindeki uzun dönemli sürdürülebilir ekonomik büyümeye ve kalkınmaya katkı sağlayacağını kabul ederek;

Bu gibi yatırımlardan kaynaklanan teknoloji transferinin ve insan kaynaklarının gelişiminin önemini kabul ederek;

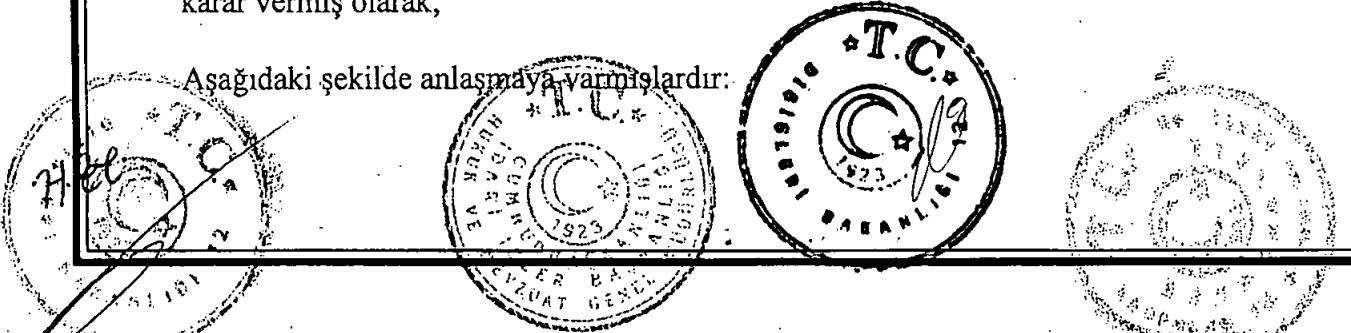
Yatırımlara adil ve hakkaniyete uygun muamele edilmesinin; yatırımlar için istikrarlı bir ortamının idamesi açısından arzulanır olduğuna ve ekonomik kaynakların etkin kullanımının en üst düzeye çıkarılmasına ve yaşam standartlarının geliştirilmesine katkıda bulunacağına dair mutabık kalarak;

Uluslararası tahkimin yanı sıra, ulusal hukuk kapsamında yatırımla ilgili taleplerin ileri sürülmesine ve hakların ifasına yönelik etkili araçlar sunmanın önemini kabul ederek;

Bu amaçlara sağlık, güvenlik ve çevreye ilişkin genel uygulama önlemleri yanında uluslararası kabul görmüş işçi haklarını zayıflatmadan ulaşılabileceğine ikna olarak; ve

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunmasına ilişkin bir Anlaşmanın yapılmasına karar vermiş olarak;

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

MADDE 1
Tanımlar

İşbu Anlaşmanın amacı bakımından:

1. "Yatırım" terimi; uzun süreli ekonomik ilişkiler kurmak amacıyla bir Akit Tarafın ülkesinde bu Akit Tarafın kanunlarına ve düzenlemelerine uygun olarak yatırılan veya edinilen, iş faaliyetleri ile bağlantılı her türlü mal varlığını ifade eder ve bunlarla sınırlı olmamak üzere özellikle aşağıdakileri içerir:

(a) taşınır ve taşınmaz malların yanı sıra ipotek, rehin, kefalet gibi mal varlığının bulunduğu Akit Tarafın kanunlarına ve düzenlemelerine uygun olarak tanımlanan diğer mülkiyet hakları;

(b) yeniden yatırılan gelirler, para alacakları veya bir yatırımla ilgili ekonomik değeri olan diğer haklar;

(c) hisseler, hisse senetleri, şirket tahvilleri ve şirketlere iştirakin diğer her türlü şekli;

(d) özellikle patentler, endüstriyel tasarımlar ve teknik süreçler gibi fikri mülkiyet haklarının yanında markalar, ticari itibar ve know-how;

(e) doğal kaynakları araştırma, işleme, çıkarma veya kullanma haklarını kapsayan imtiyazlar da dahil olmak üzere, kanun veya sözleşme ile verilmiş iş imtiyazları;

Fakat "yatırım":

(f) bir şirketin %10'dan azına karşılık gelen veya temsil eden hissesinin veya oy hakkının borsa yoluyla edinimini;

(g) sadece aşağıdakilerden kaynaklanan para alacaklarını:

(i) mal veya hizmetlerin satışı için düzenlenmiş ticari sözleşmeler, veya

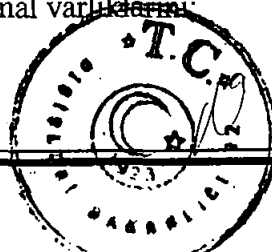
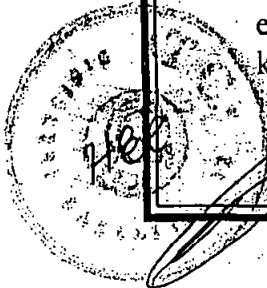
(ii) ticari bir işlemle bağlantılı krediler,

(h) aşağıdakilerden kaynaklanan diğer para alacaklarını:

(i) krediyi alan Akit Tarafın kanunları ve düzenlemelerine uygun olarak üstlenilmiş dış kredi işlemleri,

(ii) kamu borçlanma işlemleri,

(i) maddi veya gayri maddi, bir yatırımla bağlantılı olmayacak şekilde edinilen veya ekonomik menfaat elde etmek amacıyla kullanılmayan veya diğer iş amaçları için kullanılmayan gayrimenkul veya diğer mal varlıklarını ifade etmez.

Varlıkların yatırım şeklindeki bir değişiklik, bu gibi bir değişikliğin ülkesinde yatırım yapılan Akit Tarafın kanunlarına aykırı olmaması koşuluyla, bunların yatırım olarak nitelenmesini etkilemez.

2. "Yatırımcı" terimi:

Diğer Akit Tarafın ülkesinde bir yatırım yapmış olan;

(a) bir Akit Tarafın yürürlükteki kanunlarına göre vatandaşı olan gerçek kişileri,

(b) kayıtlı işyerleri ile birlikte esaslı iş faaliyetleri bir Akit Tarafın ülkesinde bulunan ve o Akit Tarafın yürürlükteki kanunları çerçevesinde kurulmuş veya teşekkül etmiş, şirketleri, kuruluşları, firmaları veya iş ortaklıklarını,

ifade eder.

3. "Gelirler" terimi; bir yatırımdan elde edilen meblağları ifade eder ve bunlarla sınırlı olmamakla beraber özellikle, karlar, faiz, sermaye kazançları, royaltiler, ücretler ve temettüleri içerir.

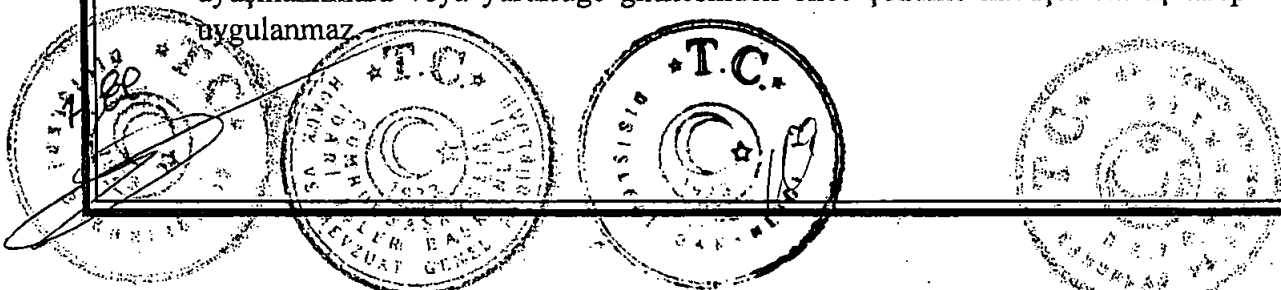
4. "Ülke" terimi:

(a) Türkiye Cumhuriyeti ile ilgili olarak; kara ülkesini, iç sularını, karasularını ve bunların üzerindeki hava sahasını, aynı zamanda, canlı veya cansız doğal kaynakların araştırılması, işletilmesi ve korunması amacıyla Türkiye'nin uluslararası hukuka uygun olarak üzerinde egemen hak ve yetkilere sahip olduğu deniz alanlarını ifade eder.

(b) Gana Cumhuriyeti ile ilgili olarak; hava sahası, karasuları ile deniz tabanı ve altındaki toprağı ve doğal kaynaklara ilişkin olarak Gana'nın uluslararası hukuka uygun olarak ulusal hukuku kapsamında tayin edilmiş veya gelecekte tayin edilecek olan karasularının ötesinde bulunan ve Gana'nın üzerinde egemen hak ve yetkilere sahip olduğu her türlü deniz alanını içeren mevcut Gana Cumhuriyeti ülkesini ifade eder.

MADDE 2 **Uygulama Kapsamı**

1. İşbu Anlaşma, bir Akit Tarafın ülkesinde, bu Akit Tarafın ulusal kanunları ve düzenlemelerine uygun olarak diğer Akit Taraf yatırımcısı tarafından işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce veya sonra yapılmış olan yatırımlarına uygulanır. Bununla birlikte; işbu Anlaşma, yürürlüğe girmesinden önce ortaya çıkan uyuşmazlıklara veya yürürlüğe girmesinden önce çözüme kavuşturulmuş taleplere uygulanmaz.

2. İşbu Anlaşmanın hükümleri hiçbir Akit Taraf ülkesinde vergilendirme konularına uygulanmaz. Bu konular her bir Akit Tarafın ulusal kanunları ve Akit Taraflar arasında imzalanan vergilendirmeye ilişkin anlaşmanın hükümleri tarafından düzenlenir.

3. İşbu Maddenin 2. fıkrası keyfi veya ayrımcı vergilendirme yoluyla dolaylı kamulaştırmaya izin verecek şekilde yorumlanamaz.

MADDE 3

Yatırımların Kabulü

1. Her bir Akit Taraf kendi ülkelerine yatırım yapmaları için diğer Akit Taraf yatırımcılarını teşvik eder, onlar için uygun koşullar yaratır ve bu gibi yatırımları kendi kanunlarına, düzenlemelerine ve politikalarına uygun olarak kabul eder.

2. Her bir Akit Taraf, yatırımları herhangi bir üçüncü devlet yatırımcılarının yatırımlarına benzer durumlarda uygulanandan daha az elverişli olmayacak şekilde ülkesine kabul eder.

3. Akit Taraflar yabancı vatandaşların ülkeye girişine ilişkin kanunları ve düzenlemeleri çerçevesinde, yatırımcıların ve bir yatırımla bağlantılı olarak istihdam edilmiş kilit personelin ülkeye girişi ve geçici ikameti için yapılan başvuruları iyi niyetle değerlendirir.

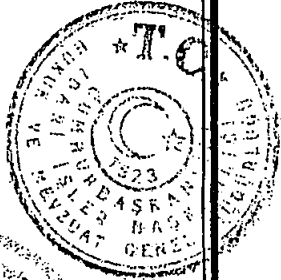
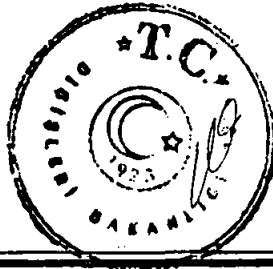
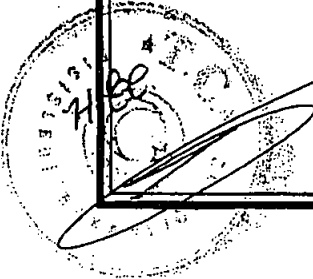
MADDE 4

Yatırımların Korunması

1. Her bir Akit Taraf yatırımcılarının yatırımları, diğer Akit Tarafın ülkesinde her zaman adil ve hakkaniyete uygun muamele ile tam koruma ve güvenlikten faydalanır.

2. Akit Taraflardan hiçbiri, makul olmayan veya ayrımcı tedbirlerle bu gibi yatırımların yönetilmesine, sürdürülmesine, kullanımına, işletilmesine, genişletilmesine veya elden çıkarılmasına hiçbir şekilde engel olamaz.

3. "Adil ve hakkaniyete uygun muamele" ve "tam koruma ve güvenlik" kavramlarından uluslararası hukukun gerektirdiği asgari standartları karşılayan muamele anlaşılmalıdır ve bu standarda ek veya bu standardın ötesinde bir muamele gerektirmez.

MADDE 5

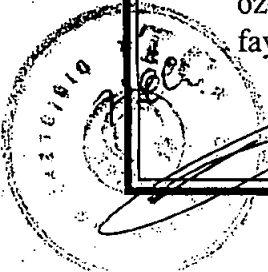
Yatırımlara Uygulanacak Muamele

1. Hiçbir Akit Taraf, kendi ülkesindeki diğer Akit Taraf yatırımcılarının kurulmuş olan yatırımlarını ya da gelirlerini kendi yatırımcılarının yatırımları veya gelirlerine ya da herhangi bir üçüncü devlet yatırımcılarının yatırımlarına ya da gelirlerine benzer durumlarda uyguladığından daha az elverişli olan bir muameleye tabi tutmaz.
2. Hiçbir Akit Taraf, kendi ülkesindeki diğer Akit Taraf yatırımcılarına, yatırımlarının yönetilmesi, sürdürülmesi, genişletilmesi, kullanımı, işletilmesi veya elden çıkarılması açısından, kendi yatırımcılarına ya da herhangi bir üçüncü devlet yatırımcılarına uyguladığı muameleden daha az elverişli bir muamele uygulamaz.

MADDE 6

Ayrımcılık Yapmama, En Çok Gözetilen Ulus ve Milli Muamele İstisnaları

1. İşbu Anlaşmanın 5. Maddesinin 1. ve 2. fıkralarında belirtilen En Çok Gözetilen Ulus Muamelesi, Yatırımcı-Devlet uyuşmazlıklarının çözümüne ilişkin hükümlere genişletilmez.
2. İşbu Anlaşmanın 4. ve 5. Maddelerinin hükümleri, hiçbir Akit Tarafı toprak, gayrimenkul ve bunlar üzerindeki aynı hakların edinimi bakımından kendi yatırımcılarının yatırımlarına uyguladığı muamelenin aynısını diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına uygulamakla yükümlü kılmaz.
3. İşbu Anlaşmanın hükümleri, bir Akit Tarafın tamamen ya da kısmen vergilendirmeye ilişkin herhangi bir uluslararası anlaşma veya düzenleme ile tanımuş olduğu bir muameleyi, tercihi veya ayrıcalığı, diğer Akit Tarafın yatırımcılarına da sağlamakla yükümlü olduğu şeklinde yorumlanmaz.
4. İşbu Anlaşmanın Ayrımcılık Yapmama, Ulusal Muamele ve En Çok Gözetilen Ulus Muamelesi hükümleri, Akit Taraflardan herhangi birinin, mevcut veya gelecekteki bir gümrük birliği, ekonomik veya parasal birliğe, bir ortak pazara, bir serbest ticaret bölgesine veya bölgesel ekonomik kuruluşa üyeliğinden veya bunlarla ortaklığından kaynaklanan ve bu Akit Tarafın kendi yatırımcılarına, bu gibi bir birliğin, ortak pazarın, serbest ticaret bölgesinin ya da bölgesel ekonomik kuruluşun üye devletlerinin yatırımcılarına veya herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarına tanıdığı olduğu tüm mevcut veya gelecekteki avantajlara uygulanmaz.
5. İşbu Anlaşmanın Akit Taraflardan birinin yatırımcılarına daha az elverişli olmayacak şekilde muamele edilmesine ilişkin hükümleri, bir Akit Tarafın diğer Akit Taraf yatırımcılarına Akit Taraflardan birinin ülkesinde dezavantajlı olarak tanımlanan grupların, halkların veya bölgelerin belirli dahili ihtiyaçlarına yönelik özel politikalar veya önlemlerden kaynaklanan muamele, tercih veya ayrıcalığın faydalarını tanımakla yükümlü olacağı şeklinde yorumlanmaz.

MADDE 7
Genel İstisnalar

1. İşbu Anlaşmanın hiçbir hükmü, bir Akit Tarafın:

(a) insan, hayvan veya bitki hayatı veya sağlığının veya çevrenin korunması için düzenlenen ve uygulanan;

(b) canlı veya cansız tükenebilir doğal kaynakların korunmasıyla ilgili;

ayrımcı olmayan herhangi bir yasal önlemi almasına, sürdürmesine ya da uygulamasına engel olacak şekilde yorumlanamaz.

2. İşbu Anlaşmanın hiçbir hükmü:

(a) bir Akit Tarafın, açıklanmasını temel güvenlik çıkarlarına aykırı gördüğü herhangi bir bilgiyi açıklamasını veya böyle bir bilgiye erişime izin vermesini gerektirecek şekilde;

(b) aşağıdakilerle sınırlı olmayacak şekilde, hiçbir Akit Tarafın;

(i) silah, cephane ve savaş gereçleri ticareti ile bir askeri ya da diğer bir güvenlik kuruluşuna doğrudan veya dolaylı olarak diğer mal, teçhizat, hizmet ve teknoloji sağlama amacıyla yapılan ticaret ve işlemlere ilişkin,

(ii) savaş zamanında veya uluslararası ilişkilerle ilgili diğer acil durumlarda,

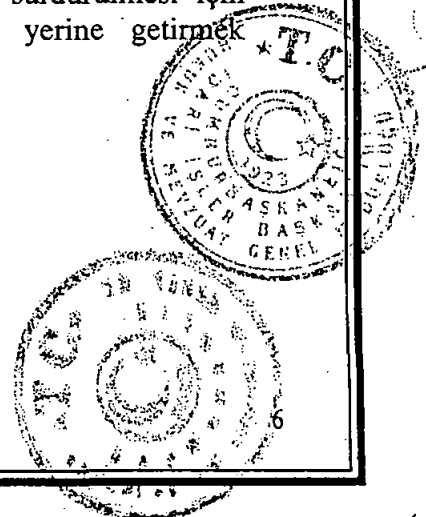
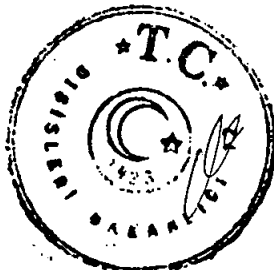
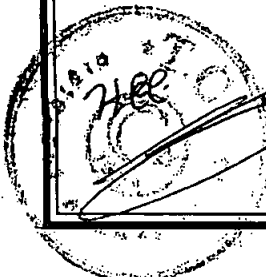
veya

(iii) nükleer silahların veya diğer patlayıcı nükleer cihazların yayılmasının önlenmesine ilişkin ulusal politikaların veya uluslararası anlaşmaların uygulanmasıyla ilgili olarak,

kendi temel güvenlik çıkarlarının veya kendi temel kamu düzeni çıkarlarının korunması için gerekli gördüğü tedbirleri iyi niyet temelinde ve ayrımcı olmayacak şekilde almasına engel olacak şekilde; veya

(c) herhangi bir Akit Tarafı, uluslararası barış ve güvenliğin sürdürülmesi için Birleşmiş Milletler Şartından kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla harekete geçmekten alıkoyacak şekilde;

yorumlanamaz.

MADDE 8
Transferler

1. Her bir Akit Taraf, vergi ile ilgili tüm yükümlülüklerin yerine getirilmesinden sonra, bir yatırıma ilişkin bütün transferlerin kendi ülkesinden içeri ve dışarıya serbestçe ve gecikme olmaksızın yapılmasına iyi niyetle izin verir. Bu gibi transferler, aşağıdakileri içerir:

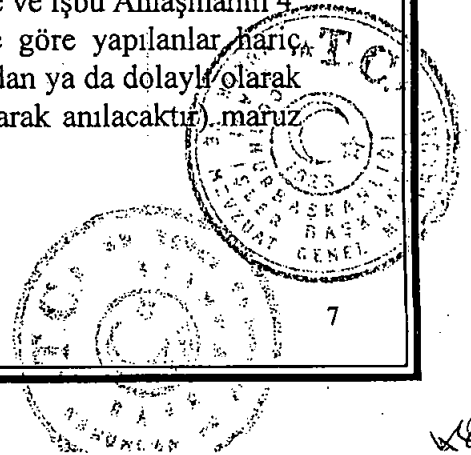
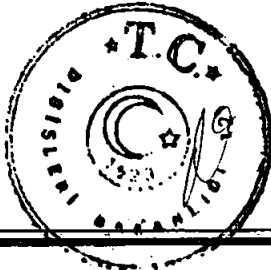
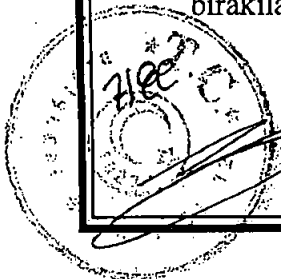
- (a) yatırımı sürdürmek veya artırmak amaçlı ana sermaye ve ek meblağlar;
- (b) gelirler;
- (c) bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen meblağlar;
- (d) 9. ve 10. Maddelere ilişkin tazminatlar;
- (e) geri ödemeler ve yatırımla ilgili kredilerin faiz ödemeleri;
- (f) bir Akit Tarafın ülkesinde bir yatırımla ilgili çalışma izinlerini almış olan diğer bir Akit Tarafın vatandaşlarının aldığı maaşlar, haftalık ücretler ve diğer ödemeler;
- (g) bir yatırım uyumsuzluğundan doğan ödemeler.

2. Yürürlükteki kambiyo düzenlemelerine uygun olarak, transferler; yatırımın yapılmış olduğu konvertibl para birimi veya herhangi bir konvertibl para birimiyle, transferin yapıldığı tarihte geçerli olan piyasa döviz kuru üzerinden yapılır.

3. İstisnai durumlarda, ödemeler ve sermaye hareketlerinin ödemeler dengesi üzerinde ciddi zorluklara sebep olması veya sebep olma tehdidini yaratması halinde, her bir Akit Taraf ayrımcılık yapmadan ve iyi niyeti esas alarak geçici olarak transferleri kısıtlayabilir.

MADDE 9
Kamulaştırma ve Tazminat

1. Yatırımlar, kamu yararı gözetilerek, ayrımcı olmayacak biçimde, makul bir sürede yeterli ve etkin tazminat ödenerek, uygun hukuki usule ve işbu Anlaşmanın 4. ve 5. Maddelerinde belirtilen genel muamele prensiplerine göre yapılanlar hariç olmak üzere kamulaştırılmaz, devletleştirilemez veya doğrudan ya da dolaylı olarak benzer etkisi olan tedbirlere (bundan sonra kamulaştırma olarak anılacaktır) maruz bırakılmaz.

2. Kamulaştırma veya kamulaştırmaya benzer etkisi olan tedbirler, kamulaştırmadan önceki veya yaklaşan kamulaştırmanın kamuoyuna duyurulduğu tarihten önceki, hangisi daha önce gerçekleşirse, adil piyasa değeri tutarında tazminat içermelidir.

3. Tazminat gereksiz gecikme olmaksızın serbestçe çevrilebilen bir para cinsi ile ödenir. Ödenmesinde gecikme olması durumunda tazminat, kamulaştırma tarihinden ödeme tarihine kadar ticari işlemlerde geçerli olan piyasa oranında veya kanunla belirlenmiş oranda, ev sahibi Akit Taraf ülkesinde hangisi geçerli ise, faiz içerir. Tazminat 8. Maddenin 2. fıkrasında belirtildiği gibi serbestçe transfer edilebilir olmalıdır.

4. Kamulaştırmadan etkilenen yatırımcı, işbu Maddenin 1., 2. ve 3. fıkralarında belirlenen ilkelere uygun olacak şekilde, kamulaştırmayı yapan Akit Tarafın kanunu çerçevesinde işlemin kendisinin ve yatırımın değerlemesinin bu Akit Tarafın adli veya diğer bağımsız mercilerinde hemen gözden geçirilmesi hakkına sahiptir.

5. Bir Akit Taraf ülkesinin herhangi bir bölümünde yürürlükteki kanunlarına göre kurulmuş veya teşekkül etmiş olan bir şirketin varlıklarını kamulaştırıldığında ve diğer Akit Taraf yatırımcıları bu şirkette hisse sahibiyse işbu Maddenin 1'den 4'e kadarki fıkraları uygulanır.

6. Sağlık, güvenlik ve çevre gibi halkın refahını ilgilendiren meşru hedeflerin korunması amacıyla düzenlenen ve uygulanan ayrımcı olmayan yasal önlemler, dolaylı kamulaştırma teşkil etmez.

MADDE 10

Kayıplar için Tazminat

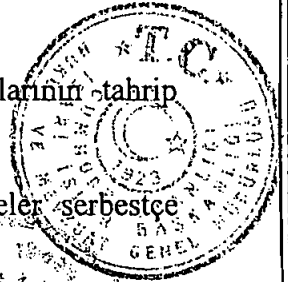
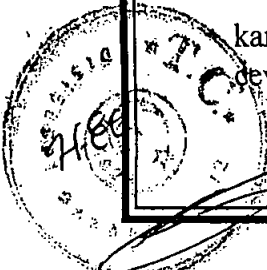
1. Yatırımları diğer Akit Tarafın ülkesinde savaş veya diğer silahlı çatışma, isyan, kargaşa, ayaklanma veya iç karışıklık nedeniyle zarar gören Akit Taraflardan her birinin yatırımcıları, diğer Akit Tarafın bu gibi kayıplar bakımından aldığı tazmin edici tedbirlere ilişkin olarak, kendi yatırımcılarına veya herhangi bir üçüncü devlet yatırımcılarına uyguladığı muameleden daha az elverişli olmamak üzere, hangisi en elverişli ise, o muameleye tabi tutulur.

2. İşbu Maddenin 1. fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, anılan fıkrada belirtilen durumlardan herhangi birinde, diğer Akit Tarafın ülkesinde zarar gören bir Akit Taraf yatırımcılarının zararları çatışma halinde değilken ya da durum zorunlu kılmadığı halde:

(a) diğer Akit Tarafın kuvvetleri veya resmi makamlarınca mallarına el konulması; veya

(b) diğer Akit Tarafın kuvvetleri veya resmi makamlarınca mallarının tahrip edilmesi durumunda;

karşılacak ya da makul tazminat ödenecektir. Hasıl olan ödemeler serbestçe çevrilebilir olacaktır.

MADDE 11

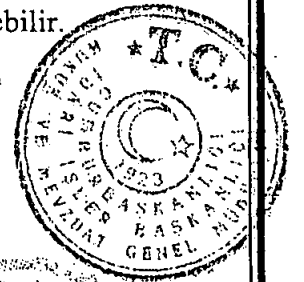
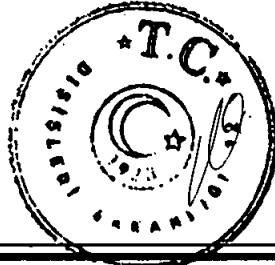
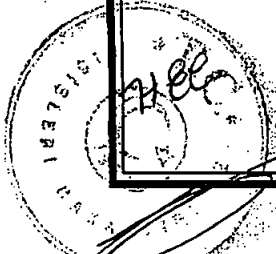
Halefiyet

1. Eğer bir Akit Taraf veya yetkili acentesi, bir yatırımcının diğer Akit Tarafın ülkesindeki bir yatırım ile ilgili üstlendiği ticari olmayan risklere karşı bir güvence kapsamında bir ödeme yaparsa, diğer Akit Taraf ödemeyi yapan Akit Tarafın veya yetkili acentesinin kanun veya diğer yasal işlemler neticesinde halef olunan tarafın tüm haklarını ve iddialarını üstlenmesini tanır ve ödemeyi yapan Akit Taraf veya yetkili acentesi halefiyetten dolayı bu hakları kullanmaya ve talepleri öne sürmeye zararları tazmin edilen taraf ile aynı derecede yetkilidir.
2. Ödemeyi yapan Akit Taraf veya yetkili acentesi her durumda halefiyet dolayısıyla edindiği haklar ve talepler açısından ve zararları tazmin edilen tarafın işbu Anlaşmadan dolayı, söz konusu yatırım ve onunla ilgili gelirler açısından, almaya yetkili olduğu hakların ve iddiaların takibi sonucunda edindiği ödemeler bakımından aynı muameleyle tabidir.
3. Bir Akit Taraf ve yetkili acente arasındaki uyuşmazlıklar işbu Anlaşmanın 14. Maddesinin hükümlerine uygun olarak çözülür.

MADDE 12

Faydaların Reddi

1. Bir Akit Taraf işbu Anlaşma'dan kaynaklanan faydaların, diğer Akit Tarafın bir şirketi olan bu Akit Tarafın bir yatırımcısına ve bu gibi bir yatırımcının yatırımlarına uygulanmasını, söz konusu şirketin kanunları çerçevesinde kurulmuş veya teşekkül etmiş olduğu Akit Tarafın ülkesinde önemli faaliyetlerinin olmaması ve Akit Taraf olmayan bir Tarafın yatırımcılarının veya Anlaşmanın faydalarının uygulanmasını reddeden Akit Tarafın yatırımcılarının şirkete sahip olması veya kontrol etmesi halinde reddedebilir.
2. Bir Akit Taraf işbu Anlaşma'dan kaynaklanan faydalarını, eğer söz konusu yatırıma üçüncü taraf yatırımcıları önemli ölçüde sahipse veya üçüncü taraf yatırımcıları bu yatırımı kontrol ediyorsa ve faydaları reddeden Akit Taraf bu üçüncü taraf yatırımcıları ile muameleleri yasaklayacak veya kısıtlayacak önlemler alıyorsa veya sürdürüyorsa, böyle bir yatırımcı veya yatırımları için reddedebilir.

MADDE 13

Bir Akit Taraf Vatandaşlarının ve Şirketlerinin Diğer Akit Taraf Ülkesindeki Sorumlulukları

1. Bir Akit Taraf yatırımcıları diğer Akit Taraf ülkesinde ev sahibi Devletin, işgücü, sağlık ve çevre konularındaki kanunları ve düzenlemeleri de dahil olmak üzere, yürürlükteki kanunları ve düzenlemelerine bağlıdır.
2. Her bir Akit Taraf yatırımcılarını diğer Akit Taraf ülkesinde işgücü sermayesi oluşturulmasını, yerel toplulukla yakın işbirliği içinde yerli kapasite oluşturulmasını, iş imkanları yaratılmasını, işçilerin eğitim fırsatlarının kolaylaştırılmasını ve teknoloji transferini teşvik etmeleri için cesaretlendirir.
3. Her bir Akit Taraf, diğer Akit Tarafın ülkesindeki yatırımcılarını yabancı yatırımcılar için geçerli olan ilgili rehberlere uygun davranmalarını teşvik eder.

MADDE 14

Bir Akit Taraf ile Diğer Akit Tarafın Yatırımcıları Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. İstişare, müzakere veya arabuluculuk

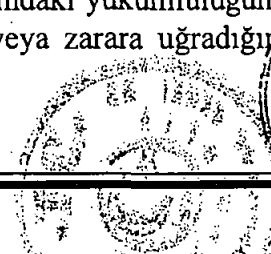
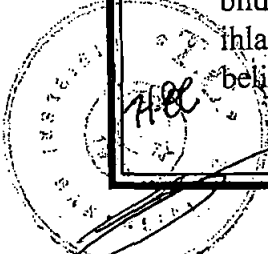
Akit Taraflardan biri ile diğer Akit Tarafın bir yatırımcısı arasında işbu Anlaşmanın uygulanması ve yorumundan kaynaklanan uyuşmazlıklar, taraflardan birinin yazılı talebini sunmasının ardından, mümkün olduğu ölçüde istişare, müzakere veya arabuluculuk yoluyla çözülür.

2. İdari inceleme

Bir uyuşmazlığın, işbu Maddenin 5. fıkrası kapsamında uygulanabilir kanunlar ve düzenlemelere uygun olarak çözüme sunulması için, gerekli olması halinde ülkesinde yatırım yapılan Akit Tarafın dahili idari çözüm yollarının tüketilmesi gerekir. Bu süreç, hiçbir durumda sürecin yatırımcı tarafından başlatıldığı tarihten itibaren altı (6) ayı aşmaz. Uyuşmazlığın idari inceleme süreci boyunca işbu Maddenin 1. fıkrası kapsamında yatırımcının istişare, müzakere veya arabuluculuk sürecini başlatması engellenemez.

3. Uyuşmazlığın kapsamı

(a) İşbu Anlaşmanın uygulanması ve yorumlanmasından kaynaklanan uyuşmazlıkların 1.fıkarda belirtilen yazılı talep tarihini takip eden altı (6) ay içerisinde istişare, müzakere veya arabuluculuk ile veya 2. fıkarda belirtilen idari inceleme yoluyla çözümlenememesi halinde yatırımcı ev sahibi Akit Tarafa yazılı bildirim yoluyla ev sahibi Akit Tarafın işbu Anlaşma kapsamındaki yükümlülüğünü ihlal ettiğini ve kendisinin bu ihlalden kaynaklanan kayıp veya zarara uğradığını belirterek uyuşmazlığı ileri sürebilir.

(b) Yatırımcının ihlale ve bu ihlale dair kayıp veya zarara ilişkin bilgisi olduğu veya bilgisi olması gerektiği tarihten itibaren altı yıl geçmiş ise hiçbir uyuşmazlık uluslararası tahkime sunulamaz.

4. Yazılı bildirim

Yazılı bildirim yatırımcının ismi ve adresini, diğer Akit Tarafın yatırımcısı olduğuna dair kanıtı, ihlal edildiği iddia edilen işbu Anlaşma hükümlerini, sorunlar ile uyuşmazlığın somut temellerini ve iddia edilen zararların yaklaşık tutarını belirtmelidir.

5. Uyuşmazlığın ileri sürülmesi

1. Uyuşmazlık istişare için yapılan yazılı talep tarihinden itibaren altı (6) ay içinde istişare, müzakere veya arabuluculuk ile çözümlenemezse uyuşmazlık tarafı uyuşmazlığı:

(a) ülkesinde yatırım yapılmış olan Akit Tarafın ulusal mahkemelerine veya idari yargı yerlerine;

(b) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL) kapsamında kurulacak bir *ad hoc* tahkim mahkemesine;

(c) "Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi" ile kurulmuş Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez'e (ICSID);

(d) Gana Tahkim Merkezi'ne;

(e) uyuşmazlığın taraflarının üzerinde anlaşması kaydıyla herhangi bir diğer ulusal veya uluslararası tahkim kuruluşuna;

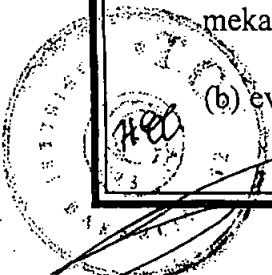
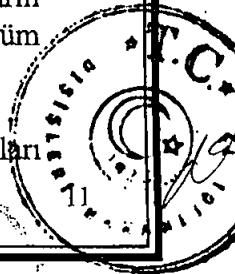
sunabilir.

2. Uyuşmazlığın tarafı uyuşmazlığı ülkesinde yatırım yapılmış olan Akit Tarafın ulusal yetkili mahkemesine ya da ulusal veya uluslararası tahkime sunduğunda, bu seçim nihai olacaktır.

6. İşbu Maddenin 5. fıkrasının hükümlerine bakılmaksızın;

(a) yalnızca, ev sahibi Akit Tarafın yabancı sermaye ile ilgili mevzuatına uygun olarak, herhangi bir iznin gerekli olması halinde, gerekli izni almış ve fiilen başlamış yatırım faaliyetlerinden doğrudan kaynaklanan uyuşmazlıklar, Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez'e (ICSID) veya Akit Tarafların üzerinde uzlaştıkları diğer herhangi bir uluslararası uyuşmazlık çözüm mekanizmasına sunulabilir;

(b) ev sahibi Akit Tarafın ülkesinde yer alan taşınmazlar üzerindeki mülkiyet hakları

ve aynı haklara ilişkin uyuşmazlıklar tamamen bu Akit Taraf mahkemelerinin yargılama yetkisi altındadır ve bu nedenle Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez'e (ICSID) ya da diğer herhangi bir uluslararası uyuşmazlık çözümü mekanizmasına sunulamaz.

7. Hakemlerin seçimi / Tahkim mahkemesinin oluşturulması

Uyuşmazlığın tarafları aksi üzerinde anlaşmadıkça, Tahkim mahkemesi üç hakemden oluşur, her bir uyuşmazlık tarafınca bir hakem atanır ve başkanlık edecek üçüncü hakem uyuşmazlık taraflarının mutabakatı ile atanır.

8. Geçici koruma önlemleri

Tahkim mahkemesi uyuşmazlığın taraflarından birinin haklarını korumak veya tahkim süreçlerinin yönetimini kolaylaştırmak için uyuşmazlık taraflarından birinin sahipliğinde veya kontrolünde olan delilin korunmasını da içeren geçici koruma önlemleri alınması kararını verebilir.

9. Devlet sözleşmeleri

Yatırımcı ve ülkesinde yatırım yapılan Akit Taraf arasında bir devlet sözleşmesi veya yatırım anlaşması imzalanmış olması durumunda, bu sözleşme veya yatırım anlaşmasının ihlalden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümü ile ilgili olarak bu sözleşmede veya yatırım anlaşmasında öngörülen usul uygulanır.

10. Uygulanacak Hukuk

Tahkim mahkemesi kararlarını:

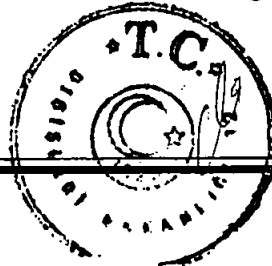
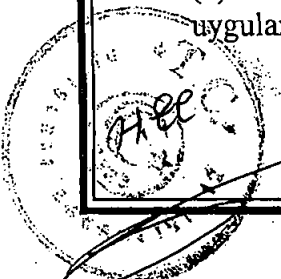
- (a) işbu Anlaşmanın hükümleri;
- (b) uyuşmazlığın tarafı olan Akit Tarafın ulusal kanunları ve düzenlemeleri;
- (c) uluslararası hukukun uygulanabilir kuralları; ve
- (d) Akit Tarafların işbu Anlaşma hükümlerinin yorumuna ilişkin herhangi bir ortak kararı;

temelinde alır.

11. Nihai karar

Tahkim mahkemesi bir taraf aleyhine nihai karar verdiğinde, ayrı ayrı veya birlikte, sadece aşağıdakilere hükmedebilir:

- (a) parasal zararlar ve uygulanabilir faiz; ve
- (b) kararın iade yerine aleyhine karar verilen tarafın parasal zararları ve herhangi bir uygulanabilir faizi ödemesine imkân veren malvarlığının iadesi.

Tahkim mahkemesi işbu Anlaşma ve uygulanabilir tahkim kurallarına uygun olarak yargılama masrafları ve avukat ücretlerinin ödenmesine hükmedebilir. Tahkim mahkemesi cezalandırıcı tazminat kararı alamaz.

12. Kararların Kesinliği ve Uygulanması

(a) Tahkim mahkemesinin aldığı bir karar belirli bir dava açısından uyuşmazlığın tarafları için nihai ve bağlayıcıdır.

(b) Gözden geçirme, fesih veya iptal etme usullerine tabi olarak, karar uyuşmazlığın tarafları için bağlayıcıdır ve uyuşmazlığın tarafları gecikme olmaksızın karara riayet eder.

(c) Her bir Akit Taraf kendi ulusal kanun ve düzenlemelerine uygun olarak ülkesinde kararın uygulanmasını sağlar.

MADDE 15

Akit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

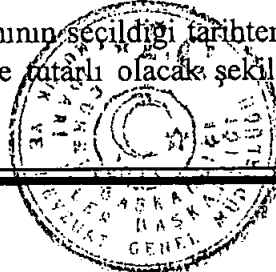
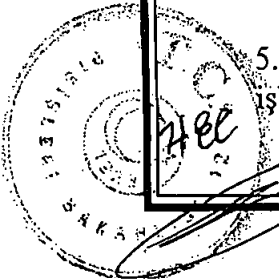
1. Akit Taraflar işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulanmasıyla ilgili aralarında çıkan herhangi bir uyuşmazlığa iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde hızlı ve hakkaniyete uygun bir çözüm arayacaklardır. Bu bakımdan, Akit Taraflar bu gibi çözümlere varmak için diplomatik kanallar aracılığıyla doğrudan ve anlamlı müzakerelerde bulunmayı kabul ederler. Eğer Akit Taraflar uyuşmazlığın başladığı tarihten itibaren altı (6) ay içerisinde yukarıda belirtilen yöntemler ile kendi aralarında bir anlaşmaya varamazlarsa uyuşmazlık, Akit Taraflardan herhangi birinin isteği üzerine, üç üyeli bir Tahkim mahkemesine sunulabilir.

2. Talebin alınmasından itibaren iki (2) ay içerisinde, her bir Akit Taraf bir hakem tayin edecektir. Tayin edilen bu iki hakem üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Akit Taraflardan herhangi birinin belirtilen süre içinde hakemi atayamaması halinde, diğer Akit Taraf Uluslararası Adalet Divanı Başkanı'ndan atamayı yapmasını talep edebilir.

3. Eğer her iki hakem atanmalarından itibaren iki (2) ay içerisinde Başkan seçiminde anlaşmaya varamazlar ise, Başkan Akit Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından atanır.

4. Eğer, işbu Madde'nin 2.ve 3. fıkralarında belirtilen durumlarda, Uluslararası Adalet Divanı Başkanı söz konusu görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Başkan Vekili tarafından yapılacaktır ve eğer Başkan Vekili de bu görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Vekili Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Akit Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kıdemli Divan üyesi tarafından yapılır.

5. Tahkim mahkemesi Heyet Başkanının seçildiği tarihten itibaren üç (3) ay içinde, işbu Anlaşmanın diğer hükümleriyle tutarlı olacak şekilde usul kuralları üzerinde

anlaşmaya varacaktır. Böyle bir anlaşmanın olmaması halinde, Tahkim mahkemesi genel kabul görmüş uluslararası tahkim usulü kurallarını dikkate alarak, usul kurallarını tayin etmesini Uluslararası Adalet Divanı Başkanından talep edecektir.

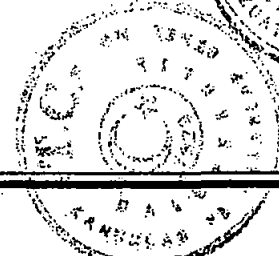
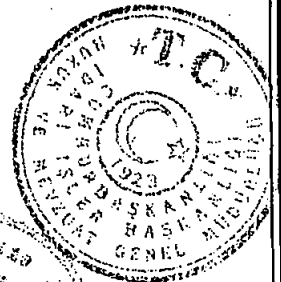
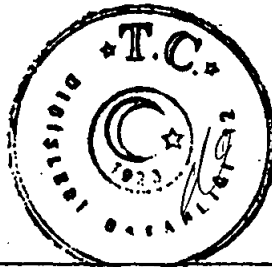
6. Aksi kararlaştırılmadıkça, Başkanın seçildiği tarihten itibaren sekiz (8) ay içerisinde bütün beyanlar yapılacak, bütün duruşmalar tamamlanacak ve Tahkim mahkemesi, hangisi daha sonra gerçekleşirse, son beyanların sunulduğu veya duruşmaların bittiği tarihten sonra iki (2) ay içinde karara varacaktır. Tahkim mahkemesi, nihai ve bağlayıcı olacak kararını oy çokluğu ile alacaktır. Tahkim mahkemesi, kararını işbu Anlaşma temelinde ve Akit Taraflarca kabul edilen uygulanabilir uluslararası hukuka uygun olarak verecektir.

7. Başkanın, diğer hakemlerin masrafları ve yargılama ile ilgili diğer masraflar Akit Taraflarca eşit olarak ödenecektir.

8. Eğer bir uyuşmazlık, işbu Anlaşmanın 14. Maddesi uyarınca bir uluslararası Tahkim Mahkemesine sunulmuşsa ve hala Tahkim mahkemesi önündeysen, aynı uyuşmazlık işbu Madde hükümleri uyarınca başka bir uluslararası Tahkim mahkemesine sunulamaz. Bu durum, her iki Akit Taraf arasında doğrudan ve anlamlı görüşmeler yoluyla bağlantı kurulmasını engellemez.

MADDE 16 **Değişiklikler**

İşbu Anlaşma Akit Tarafların karşılıklı yazılı rızasıyla diplomatik kanallar veya müzakereler yoluyla herhangi bir zamanda değiştirilebilir. Değişiklikler 17. Maddenin 1. fıkrasında belirtilen aynı yasal usul çerçevesinde yürürlüğe girer.

MADDE 17
Yürürlüğe Girme

1. İşbu Anlaşma, Akit Tarafların, yürürlüğe girmeye ilişkin gerekli dâhili yasal işlemlerin tamamlandığına dair yazılı ve diplomatik kanallarla yapılan bildirimlerden sonuncusunun alındığı tarihte yürürlüğe girer. Anlaşma on (10) yıllık bir süre boyunca yürürlükte kalır ve işbu Maddenin 2. fıkrasına göre sona erdirilmediği sürece yürürlükte kalmaya devam eder.

2. Akit Taraflardan her biri, bir yıl öncesinden diğer Akit Tarafa yazılı bir bildirimde bulunarak ilk on (10) yıllık dönemin sonunda veya bu tarihten sonra herhangi bir zamanda Anlaşmayı feshedebilir.

3. İşbu Anlaşmanın sona erdiği tarihten önce yapılan veya edinilen ve işbu Anlaşmanın diğer bir şekilde uygulanacağı yatırımlarla ilgili olarak, işbu Anlaşmanın diğer tüm Maddelerinin hükümleri sona erme tarihinden itibaren on (10) yıl daha geçerli olmaya devam eder.

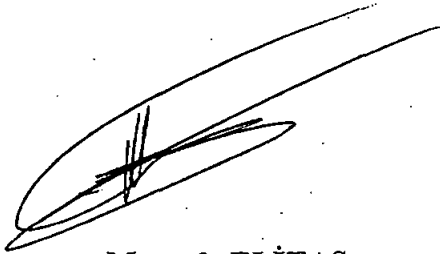
Yukarıdaki hususlar muvacehesinde, İşbu Anlaşma Hükümetlerince yetkili kılınan ve aşağıda imzası bulunan temsilciler tarafından imzalanmıştır.

Akra'da 1 Mart 2016 tarihinde ikişer nüsha olarak Türkçe ve İngilizce dillerinde, tüm metinler eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır.

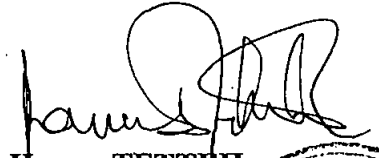
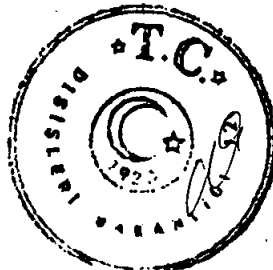
İşbu Anlaşmanın yorumunda farklılık olması halinde, İngilizce metin esas alınır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

GANA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Mustafa ELİTAŞ
Ekonomi Bakanı

Hanna TETTEH
Dışişleri ve Bölgesel
Entegrasyon Bakanı

